

Mål C-913/19

Begäran om förhandsavgörande

Datum för ingivande:

13 december 2019

Domstol som begär förhandsavgörande:

Sąd Rejonowy w Białymstoku (Polen)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

18 november 2019

Klagande:

CNP spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

Motpart:

Gefion Insurance A/S [utelämnas] [(Danmark)]

[utelämnas]

Beslut

18 november 2019,

Sąd Rejonowy w Białymstoku VIII Wydział Gospodarczy (regional domstol i Białymstok, åttonde avdelningen för handelsmål) [utelämnas]

[utelämnas][dömande sammansättning]

har vid den muntliga förhandlingen den 18 november 2019 i Białymstok

bakom stängda dörrar,

angående den talan som CNP spółka z ograniczoną odpowiedzialnością väckt

mot Gefion Insurance A/S (Danmark)

angående fordran

fattat följande beslut:

- I. Följande frågor hänskjuts i enlighet med artikel 267 andra stycket i FEUF till Europeiska unionens domstol för förhandsavgörande:
1. Ska artikel 13.2 jämförd med artikel 10 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 *om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område* tolkas så, att tillämpningen av artikel 7.2 och 7.5 i förordningen inte är utesluten vid fastställandet av en domstols behörighet i en tvist mellan en näringsidkare och ett försäkringsföretag med anledning av en fordran mot försäkringsföretaget som grundar sig på en ansvarsförsäkring och som näringsidkaren förvärvat av den skadelidande ?
 2. Om fråga 1 besvaras jakande, ska artikel 7.5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 *om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område* tolkas så, att ett rörelsedrivande bolag som utövar verksamhet i en medlemsstat och reglerar saksador inom ramen för en obligatorisk ansvarsförsäkring för motorfordon [orig. s. 1] på grundval av ett avtal med ett försäkringsföretag som har säte i en annan medlemsstat, ska anses vara försäkringsföretagets filial, agentur eller annan etablering?
 3. Om fråga 1 besvaras jakande, ska artikel 7.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 *om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område* tolkas så, att den utgör ett självständigt utpekande av behörighet för domstolen i den medlemsstat där den skadevällande händelsen inträffade och i vilken den borgenär som förvärvat fordran som grundar sig på den obligatoriska ansvarsförsäkringen från den skadelidande har väckt talan mot det försäkringsföretag som har säte i en annan medlemsstat?
- II. **Vilandeförklara målet enligt 177 § 1 punkt 31 i kodeks postępowania cywilnego (civilprocesslagen) till dess att förfarandet vid Europeiska unionens domstol avslutas.**

Skäl

Faktiska omständigheter

1. Den 28 februari 2018 inträffade en trafikolycka, där den skadelidandes, A.M., motorfordon och den skadevällandes motorfordon var inblandade. Den skadevällande hade vid tidpunkten för trafikolyckan ingått ett avtal med Gefion Insurance A/S om ansvarsförsäkring för motorfordon.

2. Under tiden som den skadelidandes motorfordon reparerades ingick den skadelidande den 1 mars 2018 ett avtal med reparationsverkstaden (som utövade verksamhet i egenskap av handelsbolag) avseende hyra av ersättningsfordon mot vederlag. Samma dag överlät den skadelidande, vid regleringen av uthyrningstjänsten, sin fordran på ersättning för hyreskostnaderna gentemot motparten, till reparationsverkstaden. Efter hyrestidens utgång utfärdade verkstaden den 7 juni 2018 en faktura som inkluderade mervärdesskatten för tjänsten. **[Orig. s. 2]**
3. Den 25 juni 2018 förvärvade klaganden, genom ett förvaltningsavtal om överlåtelse av fordran, rätten att driva in en förfallen fordran avseende ersättning för kostnaderna för uthyrning av ersättningsfordonet från motparten, från reparationsverkstaden.
4. I en skrivelse av den 25 juni 2018 begärde klaganden att motparten skulle betala det fakturerade hyresbeloppet. Betalningsanmodan skickades till Polins sp. z o.o. (bolag med begränsat ansvar) med säte i Żychlin, som företräder motpartens intressen i Polen i egenskap av utländskt försäkringsföretag.
5. Crawford Polska sp. z o.o. (bolag med begränsat ansvar), reglerade skadan för motpartens räkning. Genom beslut av den 16 augusti 2018 medgav Crawford Polska delvis den begärda ersättningen för uthyrningskostnaden. Såsom angavs i beslutet ”har Crawford Polska som handlar i Gefion Insurance A/S namn och för dess räkning delvis kontrollerat fakturan för uthyrning”. I slutet av detta beslut underrättades klaganden om möjligheten att inge klagomål till Crawford Polska sp. z o.o., i egenskap av befullmäktigad företrädare av försäkringsföretaget.
6. I beslutet angående skadan underrättades även om möjligheten att väcka talan mot Gefion Insurance A/S ”antingen vid behörig domstol enligt allmänna bestämmelser eller vid behörig domstol där försäkringstagaren, den försäkrade eller en förmånstagare eller berättigad part enligt försäkringsavtalet har hemvist eller säte”.
7. Klaganden väckte talan den 20 augusti 2018 vid den polska domstolen. I motiveringen avseende domstolens behörighet hänvisade klaganden till den information som motparten gjort tillgänglig för allmänheten, nämligen att dess huvudsakliga företrädare i Polen är Polins sp. z o.o. i Żychlin. Klaganden begärde att delgivning skulle ske på Polins sp. z o.o. adress.
8. Den 11 december 2018 utfärdades betalningsföreläggandet, som tillsammans med talan delgavs på Polins sp. z o.o. adress. **[Orig. s. 3]**
9. I den första inlagan (invändning mot betalningsföreläggandet) yrkade motparten att talan skulle avvisas på grund av att den polska domstolen saknade behörighet. Artikel 5.1 i *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område* (nedan kallad förordningen) åberopades som relevant bestämmelse avseende domstols behörighet. Motparten

gjorde gällande att klaganden inte är försäkringstagare, försäkrad eller förmånstagare, utan endast en näringsidkare som köper upp fordringar på grund av försäkringsavtal och inte omfattas av möjligheten att väcka talan vid en domstol i en annan medlemsstat än den där försäkringsgivaren har säte.

10. Till stöd för sin begäran att talan skulle avvisas åberopade motparten EU-domstolens dom av den 31 januari 2018 i mål C-106/17. Motparten hänvisade till den skyddsfunktion som uppfylls av artikel 13.2 i förordning nr 1215/2012 och upprepade EU-domstolens konstaterande att en person som bedriver näringsverksamhet som består i att driva in fordringar på försäkringsersättning, varvid vederbörande grundar sig på ett avtal om fordringsöverlåtelse avseende sådan ersättning, inte kan omfattas av det särskilda skydd som forum actoris ger.
11. I den efterföljande delen av invändningen hänvisade motparten även till klagandens begäran.
12. Det juridiska ombud, som företräder motparten, härledde behörigheten att agera i motpartens namn, ur den fullmakt som ombudet hade tilldelats av Crawford Polska sp. z o.o., som handlar för motpartens räkning. Ombudet lämnade även in en fullmakt från den 31 maj 2016 som hade utställts av behöriga ledmöter i Gefion Insurance A/S styrelse för Crawford Polska sp. z o.o. Den omfattar ”fullständig skadereglering” och uppdraget att företräda Gefion i samtliga förfaranden ... vid domstol och andra myndigheter”.
13. Med hänvisning till begäran att talan skulle avslås på grund av att domstolen saknade behörighet, anförde motparten att klaganden finns upptagen i förteckningen över i Polen anmälda [orig. s. 4] försäkringsföretag i EU-medlemsstater eller Eftastater, vilka kontrolleras av Komisja Nadzoru Finansowego (finanstillsynsmyndigheten) (KNF). Motparten säljer försäkringar i Polen och det är inte godtagbart att verkstaden, när en reparation regleras utan vederlag och en fordran övertas från den skadelidande, förvägras möjligheten att kräva ersättning för reparationskostnaden vid domstolen på den ort där skadehändelsen inträffade och på den ort där reparationen utfördes. Klaganden har anført att en sådan situation medför att reparationer skulle vägras av en verkstad, i de fall där skadevållarens försäkringsbolag är Gefion Insurance A/S, eller kunden måste betala för reparationen och själv måste begära ersättning av motparten.

Rättslig grund

Skälen för beslutet att begära förhandsavgörande

14. I enlighet med artikel 3.2 i avtalet mellan Europeiska unionen och Danmark har Danmark genom en skrivelse av den 20 december 2012 meddelat kommissionen sitt beslut att genomföra förordning (EU) nr 1215/2012. Detta innebär att *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område* är tillämpligt i förevarande mål där motparten är ett danskt försäkringsbolag.

15. Enligt civilprocessrättsliga regler är en av domstolens väsentliga skyldigheter under hela förfarandet att pröva sin egen behörighet (artikel 1099.1 första meningen i Kodeks postępowania cywilnego, KPC, civilprocesslagen). Om en tvist prövas av en domstol som inte har behörighet medför detta en ogiltigförklaring av förfarandet (artikel 1099.2 KPC). Parterna i tvisten är etablerade i olika EU-medlemsstater. Detta innebär att domstolen måste fastställa sin egen behörighet med stöd av *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område*. Den hänskjutande domstolen ska således tillämpa unionsrättsliga bestämmelser direkt. **[Orig. s. 5]**

Detta är också motiverat i de fall där motparten har bestridit att den domstol vid vilken talan väckts saknar behörighet.

16. Den rättsfråga som är föremål för begäran om förhandsavgörande har lett till skiljaktigheter i rättspraxis från nationella domstolar som, i liknande faktiska situationer, meddelat motstridiga avgöranden.¹ Om en sådan situation kvarstår skulle detta i praktiken kunna begränsa rätten till domstolsprövning för enskilda som skulle tvingas att väcka talan vid en domstol i en annan medlemsstat. Vid korta treåriga preskriptionstider kan detta medföra att krav på ersättning blir ogiltiga.

Relevant lagstiftning

17. Motparten har åberopat EU-domstolens dom av den 31 januari 2018 i mål C-106/17, där det angavs att artikel 13.2 i förordning nr 1215/2012, jämförd med artikel 11.1 b i denna förordning, ska tolkas så, att den inte kan åberopas av en fysisk person vars verksamhet bland annat består i att driva in fordringar på ersättning från försäkringsgivare, varvid vederbörande grundar sig på ett avtal om fordringsöverlåtelse som ingåtts med en skadelidande i en trafikolycka för att vid

¹ Avgörande från Sąd Okręgowy w Szczecinie (regiondomstol i Szczecin) av den 16.05.2019, VIII Gz 70/19 –

http://orzeczenia.ms.gov.pl/content/jurysdykcja/155515000004027_VIII_Gz_000052_20_i_9_Uz_2019-05-16_001:

Avgörande från Sąd Okręgowy w Szczecinie (regiondomstol i Szczecin) av den 16.05.2019, VIII Gz 52/19 -

http://orzeczenia.ms.gov.pl/content/iurvsdykcja/155515000004027_VIII_Gz_000052_2019_U_z_2019-05-16_001:

Avgörande från Sąd Okręgowy w Toruniu (regiondomstol i Toruń) av den 13.06.2019 r., VI Gz 128/19 -

http://orzeczenia.torun.so.gov.pl/content/SN/151025000003027_VI_Gz_000128_2019_Uz_2019-06-13_001

en domstol i den skadelidandes medlemsstat väcka talan om civilrättsligt ansvar mot den skadevållandes försäkringsgivare, vilken har sitt säte i en annan medlemsstat än den där den skadelidande är bosatt. Samtidigt som det inte kan förnekas att ovannämnda argumentation från EU-domstolens är välgrundad, ska det påpekas att det svårt att förena de avvikande faktiska omständigheterna i förevarande fall med de argument som framförts i ovannämnda dom. Motparten har bortsett ifrån att vederbörande bedriver **[orig. s. 6]** försäkringsverksamhet i Polen, där även händelsen ägt rum och skadan reglerats. De faktiskt omständigheter som låg till grund för mål C-106/17 rörde det tyska försäkringsföretaget som ansvarade för skadevållaren som var medborgare i Tyskland, där trafikolyckan inträffade.

18. Av artikel 13.2 i förordningen framgår att bestämmelserna i artiklarna 10, 11 och 12 endast är tillämpliga på de personer som anges i där, vilka omfattas av möjligheten att väcka talan enligt olika anknytningskriterier. Detta bekräftas av skäl 18 i förordningen. Utformningen av bestämmelserna i avsnitt 3 innebär att de uteslutande rör denna kategori av personer. Samtidigt verkar det som om artikel 10 gör det möjligt för dessa personer att även väcka talan vid den domstol som avses i artikel 7.5. I bestämmelserna i avsnitt 3 i förordningen fastställs inte exklusiv behörighet. De utgör endast en särskild ordning i förhållande till de allmänna behörighetsregler som fastställs i förordningen, till förmån för den svagare parten i tvisten.
19. I samband med denna lagstiftning uppkommer frågan om bestämmelserna i avsnitt 3, när det gäller mål om försäkringsfordringar, innebär att bestämmelserna i avsnitt 2 inte kan tillämpas. För detta talar det klara innehållet i artikel 10. Dessa tvivel fördjupas genom ordalydelsen av artikel 12 första meningen där följande anges: ”Beträffande ansvarsförsäkring eller försäkring av fast egendom får talan mot försäkringsgivaren också väckas vid domstolen i den ort där skadan inträffade.” När det gäller ansvarsförsäkring tycks denna vara överflödigt med hänsyn till innehållet i artikel 7.2, såvida det inte anses att bestämmelserna i avsnitt 3 genom att fullständigt reglera försäkringsfrågor utesluter tillämpning av artikel 7. När det gäller personer som inte omfattas av de lättnader som anges i avsnitt 3 innebär detta att talan enligt artikel 4.1 ska väckas vid domstolen i den ort där motparten har hemvist (säte). De behörighetsgrunder som föreskrivs i artikel 7.2 och artikel 7.5 var således inte tillämpliga.
20. Ovannämnda behörighetsregel i avsnitt 3 är fullständig när det gäller försäkringsmål, men endast vad beträffar de kategorier av personer som omfattas av denna regel. Detta ger upphov till frågan avseende fastställande av behörig domstol när **[orig. s. 7]** det fortfarande rör sig om en försäkringsfråga (den materiella fordran grundar sig på försäkringslagstiftningen), men motparten är inte det rättssubjekt som beskrivs som den svagare parten i rättsförhållandet.
21. Eftersom motparten är en näringsidkare som har förvärvat en fordran från den skadelidande gentemot försäkringsgivaren inom ramen för den skadevållandes ansvarsförsäkring är enligt den nationella domstolen behörighetsreglerna i avsnitt

2 i förordningen tillämpliga. I rubriken i avsnitt 2 är det tal om ”Särskilda behörighetsbestämmelser”, som utgör en form av katalog av rättsliga omständigheter till vilka en domstols behörighet ska kopplas när avsnitten 3.7 inte är tillämpliga. Detta är det en domstols särskilda behörighet handlar om, som lämnar företräde åt de principer som fastställs i avsnitten 3-7, men som enligt artikel 5.1 har företräde framför den allmänna behörigheten i artikel 4.1.

22. I artikel 7.5 föreskrivs uttryckligen att talan mot en person som har hemvist i en medlemsstat får väckas i en annan medlemsstat om talan avser en tvist som hänför sig till verksamheten vid en filial, agentur eller annan etablering, vid domstolen för den ort där denna är belägen.
23. Det ska samtidigt påpekas att Gefion Insurance A/S bedriver verksamhet i Polen och har införts i det register som förs av Komisja Nadzoru Finansowego (finanstillsynsmyndigheten) (KNF) över i Polen anmälda försäkringsföretag i EU-medlemsstater. Det övervakas visserligen inte av KNF utan av dess motsvarighet i Danmark (Finanstilsynet) (Finansinspektionen). Detta kan innebära att det utövar verksamhet i Polen genom en ”annan etablering” i den mening som avses i artikel 7.5 i förordningen, särskilt som motpartens intressen i Polen företräds av Crawford Polska sp. z o.o., som reglerar skadan. Den hänskjutande domstolen delar denna tolkning.
24. Den form som motpartens verksamhet har på marknaden i en annan medlemsstat, bestående av två olika bolag som inte utgör etableringar enligt Kodeks spółek handlowych (bolagslagen), kan medföra svårigheter när det gäller att fastställa den person som ansvarar för regleringen [**orig. s. 8**] av skadan och att föra talan mot försäkringsföretaget.² Detta har för övrigt gett upphov till flera klagomål som ingetts till KNF som har lett till en kontroll av Finanstilsynet, vid vilken flera oegentligheter uppdagades.³
25. EU-domstolen har vid tolkningen av begreppen filial, agentur eller annan etablering, identifierat två kriterier som avgör om en talan i domstol som sammanhänger med verksamheten vid en sådan etablering har anknytning till en medlemsstat. För det första förutsätter dessa begrepp att det finns ett verksamhetscentrum som varaktigt framträder utåt som en förlängning av ett ”huvudkontor”. Det ska ha en ledning och vara materiellt så utrustat att det kan förhandla med tredje man på så sätt att denne inte behöver vända sig direkt till huvudkontoret (dom av den 18 mars 1981 i mål 139/80 Blanckaert & Willems,

² Begäran om förhandsavgörande framställd av Sąd Okręgowy w Poznaniu (regionala domstolen i Poznań) (Polen) den 17 augusti 2018 – Corporis Sp. z o.o. i Bielsko Biala mot Gefion Insurance A/S i Köpenhamn - mål C-25/19 (2019/C 164/12): Ska artikel 152.1 och 152.2 jämförd med artikel 151 i direktiv 2009/138/EG och skäl 8 i förordning nr 1393/2007 tolkas så, att rätten för en utsedd representant att företräda ett skadeförsäkringsföretag innefattar rätten att ta emot stämningsansökan i ett mål om ersättning för skada som uppkommit med anledning av en vägtrafikolycka?

³ <https://www.finanstilsynet.dk/TilsvniWurderinger-af-finansielle-virksomheder/2019/Gefion110719/Engelsk-version>

Rec 1981, s. I-819, punkt 11). För det andra måste tvisten röra handlingar som avser dessa enheters verksamhet eller förpliktelser som dessa har åtagit sig i ”huvudkontorets” namn vilka ska uppfyllas i den stat där enheterna är etablerade (dom av den 22 november 1978 i mål 33/78 Somafer, REG 1978, s. 2183, punkt 8; svensk specialutgåva, volym 4, s. 214, punkt 13).

26. Enligt den hänskjutande domstolen uppfyller ett bolag som för motpartens räkning reglerar skador sådana villkor. Det utgör ett självständigt rättssubjekt i rättslig bemärkelse (bolaget är en juridisk person) och har full behörighet att agera med rättslig verkan för försäkringsföretaget.
27. En sådan situation där talan inte kan väckas mot en utländsk person som bedriver verksamhet (här försäkringsverksamhet) i en EU-medlemsstat vid domstolen i den **[orig. s. 9]** medlemsstaten är inte heller förenlig med de mål som eftersträvas med förordningen. I skäl 76 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG av den 25 november 2009 om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (Solvens II) anges att ”[p]å grund av att unionsmedborgarna förflyttar sig i allt högre grad erbjuds ansvarsförsäkring för motorfordon i ökande utsträckning över nationsgränserna”. För att säkerställa att systemet med grönt kort och överenskommelserna mellan de nationella byråerna för trafikförsäkringsföretag fortsätter att fungera väl är det lämpligt att medlemsstaterna kan kräva att försäkringsföretag som erbjuder ansvarsförsäkring för motorfordon inom deras territorier genom tillhandahållande av tjänster ska ansluta sig till den nationella byrån och delta i finansieringen av denna och av den garantifond som upprättats i medlemsstaten i fråga. Den medlemsstat där tjänsterna tillhandahålls bör kräva att företag som tillhandahåller ansvarsförsäkring för motorfordon utser en representant inom dess territorium som ska samla in all nödvändig information beträffande försäkringsfall och representera företaget i fråga.
28. 18 I artikel 145.1 andra meningen i ovannämnda direktiv föreskrivs däremot följande: ”Ett företags stadigvarande närvaro inom en medlemsstats territorium ska betraktas som en filial, även om närvaron inte har formen av en filial utan endast består av ett kontor som förestås av företagets egen personal eller av någon som är fristående från företaget men har en stående fullmakt att företräda företaget på samma sätt som en agentur.” Detta talar för att Crawford Polska sp. z o.o. ska behandlas som en annan etablering till motparten i den mening som avses i artikel 7.5 i förordningen.
29. Trots ovannämnda tvivel är den hänskjutande domstolen benägen att besvara samtliga frågor som ställts jakande. **[Orig. s. 10]**

[utelämnas] [domarens namn]